

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г.С. СКОВОРОДИ

Український мовно-літературний факультет імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка
Кафедра світової літератури
Кафедра теорії і практики англійської мови

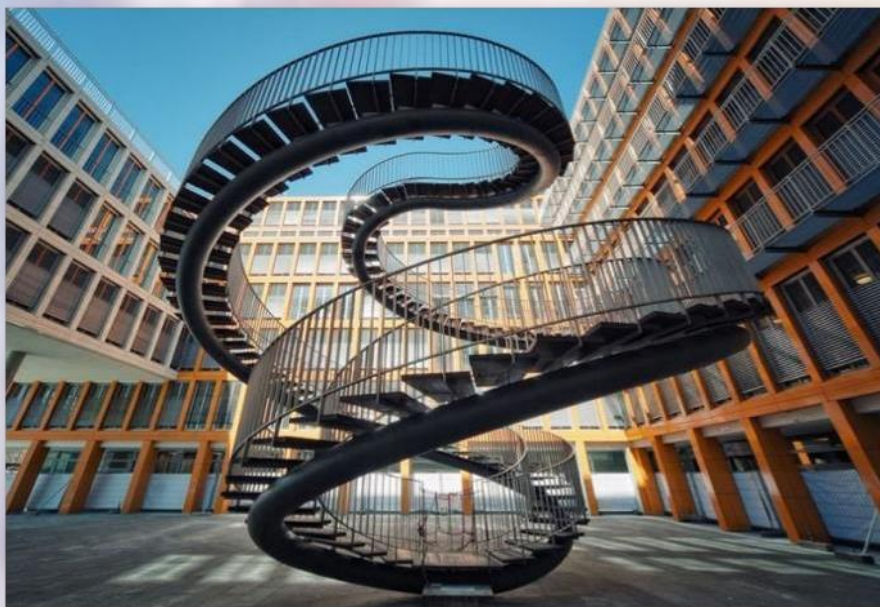
«ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ В МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРИ – ІНДИВІД І СОЦІАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ»

**Лінгвістика. Літературознавство. Методика викладання мови і
літератури. Міждисциплінарні дослідження
(психологія, соціологія, історія, політологія, філософія)**

ТЕЗИ

Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю

(9 квітня 2020 року)

Харків – 2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ

Український мовно-літературний факультет імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка
Кафедра світової літератури
Кафедра теорії і практики англійської мови

**«ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ В МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРИ –
ІНДИВІД І СОЦІАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ»**

**Лінгвістика. Літературознавство. Методика викладання мови і літератури.
Міждисциплінарні дослідження
(психологія, соціологія, історія, політологія, філософія)**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю

(9 квітня 2020 року)

Харків – 2020

УДК 80:17.022.1

ББК 80

Ц 65

Організатори конференції – кафедра світової літератури, кафедра теорії і практики англійської мови ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Голова оргкомітету конференції –

Ю.Д Бойчук – *проректор з наукової роботи, доктор педагогічних наук, член-кореспондент НАПН України*

Науковий керівник конференц-проекту –

С.К. Криворучко – *доктор філологічних наук, професор, професор кафедри світової літератури, координатор з наукової роботи українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка*

Члени оргкомітету:

Л.В. Гармаш – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри світової літератури;

К.Ю. Голобородько – доктор філологічних наук, професор, декан українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка;

І.І. Дорожко – доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри психології;

С.Т. Золотухіна – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи;

І.І. Костікова – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії і практики англійської мови;

А.Г. Козлова – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри світової літератури;

М.М. Журенко – кандидат філологічних наук, доцент, завідувачка кафедри світової літератури;

І.В. Разуменко – кандидат філологічних наук, професор кафедри світової літератури

Секретарі: О.О. Атанова, Л.О. Корнієнко, Т.М. Тихоненко, В.К. Четверик

«Ціннісні орієнтири в мистецькому просторі – індивід і соціальний контекст»: Програма і тези доповідей Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю (9 квітня 2020 року). Харків. ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2020. 106 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (Протокол № 2 від 11.03.2020)

Тези доповідей конференції, основними темами якої є обговорення системи художніх інтересів письменників / носіїв мови, які впливають на інтелектуальні, моральні, емоційні пласти ідей, конфліктів, героїв / мовленнєвих актів та формують **ціннісні орієнтири** авторів, напрямів, спільноти. На засадах психологічної та аналітичної інтерпретації автори звертають увагу на внутрішні конфлікти героїв у обставинах, що формують варіативність психодрами. Це дозволяє встановити процеси засвоєння / заперечення норм культури, соціальних цінностей персонажів, що висвітлюють вплив спільноти на психіку індивіда, його рефлексію і дозволяють вибрати типи дій суб'єкта / об'єкта у мові, літературі, кіно, мистецтві, психології, соціології, педагогіці, методиці.

Для науковців, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів гуманітарних закладів вищої освіти та вчителів загальноосвітніх шкіл.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Румянцева-Лахтіна О.О. РОМАН ПОКОЛІНЬ ЯК РІЗНОВИД СІМЕЙНОГО РОМАНУ: КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ЖАНРОУТВОРЕННЯ.....	73
Саппа Н.Н. ТРАГЕДИЯ А.С. ПУШКИНА «МОЦАРТ И САЛЬЕРИ» КАК ИСТОРИЯ О ДЕВИАНТНОМ ПОВЕДЕНИИ: ВЗГЛЯД СОЦИОЛОГА	75
Семенова Л.В. ТИПОЛОГИЯ ЖЕНСКИХ ОБРАЗОВ В ЛИРИКЕ Е. ЕВТУШЕНКО	76
Сергеева І.С. СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА ЯК ДОПОМІЖНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ ПСИХОТРАВМУЮЧОГО ДОСВІДУ	77
Силаев А.С. ЖАНР РОМАНА В ТВОРЧЕСКОМ НАСЛЕДИИ И.А. БУНИНА	78
Sytnykova Y.V. VALUE ORIENTATION ROLE IN THE LIGHT OF THE MODERN SOCIETY GENDER-LOYAL PARADIGM.....	79
Сідак Л.М. ПРО ДИНАМІКУ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТИРІВ В КОНТЕКСТІ САМОРОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ.....	80
Сікора В.В. ІНТЕРАКТИВНА РОЛЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	81
Скляр І.О. «ІНТЕРНАТ» СЕРГІЯ ЖАДАНА В ПСИХОПОЕТИКАЛЬНІЙ ПЛОЩИНІ.....	82
Скоробогатова Е.А., Панарина И.М. ЛИРИКА БОРИСА ХЕРСОНСКОГО ПО-УКРАИНСКИ: ПЕРЕВОД АВТОРА...	83
Скритицкая В.С. ОБРАЗОВАНИЕ КАК ОБРЕТЕНИЕ СВОБОДЫ ДЛЯ НОСИТЕЛЬНИЦ МУСУЛЬМАНСКОЙ КУЛЬТУРЫ	84
Soloshenko-Zadniprovska N.K. VALUE ORIENTATIONS OF ART THROUGH THE LENS OF SOCIAL, POLITICAL, HISTORICAL ASPECTS IN THE PROCESS OF EDUCATION	85
Стаканкова Т.П. ИМЕНТЕЛЬНЫЙ ПРЕДСТАВЛЕНИЯ В РУССКИХ ПОВЕСТЯХ Т.Г. ШЕВЧЕНКО.....	86
Степанченко И.И. ПАРАДИГМАТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ РАССКАЗА Л. ПЕТРУШЕВСКОЙ «ДАМА С СОБАКАМИ».....	87
Styrnik N.S. THE INTERNAL CONFLICT OF PERSONALITY DURING THE GREAT WAR (ON THE MATERIAL OF LAWRENCE'S SHORT STORIES).....	89
Стулов Ю.В. СИНГАПУРСКО-АМЕРИКАНСКИЙ БЕСТСЕЛЛЕР: ЧТО ДАЛЬШЕ?.....	90

based on the subject-subject paradigm of modern education, the key idea of which is to create models of educational and educational character, which actualize the need of each person for infinite self-improvement. It is hampered by a number of theoretical, methodological and social problems: insufficient development of programs and methodological recommendations to them, weak study of theory, history, pedagogical functions of art, not prepared material basis for full educational process.

Literature

1. Ашиток Н.І. Морально-ціннісний потенціал мовної картини світу в освітньому аспекті. *Людинознавчі студії*: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2010. Випуск 21. Педагогіка. С. 76–86.
2. Бахтин М.М. Эстетика словесного творчества / сост. С.Г. Бочаров; текст подгот. Г.С. Бернштейн и Л.В. Дерюгина. М.: Искусство, 1979. 424 с.
4. Боришевський М.Й. Духовні цінності в становленні особистості громадянина. *Педагогіка і психологія*. 1997. № 1. С. 144–150.
5. Максимова О.А. Дифференциация ценностных ориентаций студентов. *Вопросы психологии*. 1999. № 6. С. 132–138.
6. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності. К.: Либідь, 2003. 376 с.

ИМЕНИТЕЛЬНЫЙ ПРЕДСТАВЛЕНИЯ В РУССКИХ ПОВЕСТЯХ Т.Г. ШЕВЧЕНКО

Стаканкова Т.П. (Харьков)

Т.Г. Шевченко написал около двадцати повестей на русском языке, но до нас дошли только девять. В текстах этих повестей воплощено мировидение представителя украинского народа, обусловленное его менталитетом. Язык русских повестей Т.Г. Шевченко отличается многообразием структурных типов синтаксических построений. Используя определенный набор языковых средств, своеобразно излагая мысли, писатель раскрывает себя как языковая личность.

В русских повестях писателя обращает на себя внимание активное использование именительного представления: *Прекрасная умильная картина! А подойдите вы к этой картине поближе, всмотритесь в нее повнимательнее – и вы увидите на ее светлом розовом фоне такие пятна, что невольно отворотитесь и на унылые мелодические песни этих прекрасных жниц вы горько улыбнетесь и закроете уши!* («Наймичка»). Центром таких

конструкцій являється імя существительное в именительном падеже. Используя такие конструкции, автор стремится вызвать у читателя представление о предмете речи, мысли. Употребляя различные формы глаголов (*подойдите, всмотритесь, увидите, улыбнетесь, закроете*), автор побуждает читателя остановиться, представить картину реальной действительности во всем многообразии.

Именительный представления является экспрессивной конструкцией. Автор использует ее для того, чтобы ввести читателя в философские размышления, приглашает его принять участие в размышлении; употребляет именительный представления при воспоминании о каких-либо событиях. В тексте русских повестей данная конструкция часто выполняет функцию патетического восклицания; выражает значение своеобразного экспрессивного зачина. Т.Г. Шевченко нередко размещает именительный представления таким образом, что он является продолжением предшествующего текста. Это создает особый экспрессивный накал.

ПАРАДИГМАТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ РАССКАЗА Л. ПЕТРУШЕВСКОЙ «ДАМА С СОБАКАМИ»

Степанченко И.И. (Харьков)

Рассказ основан на пересечении двух координатных полей – временного (т.н. перфектного и плюсквамперфектного) и личностно ориентированного (ДАМА – МУЖ, ДАМА – СОСЛУЖИВЦЫ, ДАМА – ОБИТАТЕЛИ ДОМА ТВОРЧЕСТВА, ДАМА – ДЕТИ, ДАМА – ЖИВОТНЫЕ).

Парадигма, формирующая антитезу ДАМА (ОНА) – МУЖ (ОН), строится на ряде частных противопоставлений: КРУПНЫЙ ДЕЯТЕЛЬ – ЖЕНА КРУПНОГО ДЕЯТЕЛЯ, ДОЧЬ КРУПНОГО ДЕЯТЕЛЯ; ДАМА – БАБА; ЖИЛ ГДЕ-ТО – ПОСЕЛИЛАСЬ В ДОМЕ ТВОРЧЕСТВА. Противопоставления являются определениями соответствующих понятий, которые подкрепляются парадигмой оценки семейных отношений дамы и мужа: БЕЗОБРАЗНЫЙ РОМАН; ЕЕ ЭСКАПАДЫ И СКАНДАЛЫ, ИХ ПОПОЙКИ НА ВЕСЬ МИР; УТЮГИ ЛЕТАЛИ ПО КОМНАТЕ, НО ВСЕ ОСТАЛОСЬ ЦЕЛО, РУКИ И ГОЛОВЫ; СТРАШНО СКАНДАЛИЛИ ПО-АКТЕРСКИ ПРИРОДНО ПОСТАВЛЕННЫМИ ГОЛОСАМИ. Несколько раз повторяющееся слово ДЕЯТЕЛИ приобретает у Петрушевской отрицательно-оценочные характеристики. ДЕЯТЕЛЬ ИСКУССТВ (ОН) и ЖЕНА И ДОЧЬ ДЕЯТЕЛЯ (ОНА) оказываются не только и не столько противопоставленными, сколько сопоставленными.